

ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII

Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES

Ștefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.7007.12 „Diversitatea artropodelor hematofage, a zoo și fitohelminților, vulnerabilitatea, strategiile de tolerare a factorilor climatici și elaborarea procedeele inovative de control integrat al speciilor de interes socio-economic”, director de proiect: acad. TODERAS Ion, Prioritatea III. Mediul și schimbări climatice, Institutul de Zoologie, Universitatea de Stat din Moldova

pentru anii 2020- 2023, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali
(Adunarea Generală a Secției Nr.2 din 26 februarie 2024)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

Scopul, obiectivele și rezultatele planificate în cadrul proiectului pentru anii 2020-2023 au fost atinse integral și sunt în corelație cu cele obținute. În special:

- 41 specii de țânțari din familia *Culicidae* identificate în Republica Moldova au fost incluse în Catalogul Național ”Diversitatea artropodelor hematofage, a zoo- și fitohelminților din fauna sălbatică a Republicii Moldova”, dintre care 21 de specii (51,2%) sunt potențiali vectori ai microorganismelor patogene pentru om și animale;
- Colecția Națională de agenți de control biologic a fost îmbogățită cu 8 tulpini fungice noi, confirmând faptul că ecosistemele din Republica Moldova reprezintă o sursă importantă de tulpini de micromicete entomopatogene care urmează a fi valorificate în calitate de biopesticide;
- a fost pusă în evidență parazitofauna peștilor, amfibienilor, păsărilor și mamiferilor din fauna sălbatică din biotopurile naturale și antropizate ale Republica Moldova;
- a fost elaborat și aplicat un nou procedeu de deparazitare și alimentare complementară a crapului comun;
- au fost generalizate datele cu referire la particularitățile și strategiile de reproducere la formele diploide și poliploide (complexe hibride) de *Cobitis* din cadrul bazinelor acvatice ale Republicii Moldova;
- a fost stabilit un nivel sporit de infestare la animalele sălbatice de interes cinegetic (iepure de câmp, mistreț, fazan) cu diverși agenți parazitari; a fost elaborat un nou procedeu de apreciere a sensibilității cervidelor la factorii de stres.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

Rezultatele obținute în cadrul proiectului au fost publicate în 216 lucrări științifice,

- Monografii naționale – 8
- Capitole în monografii naționale/internaționale - 2

- Articole în reviste științifice cu IF - 25
- Articole în reviste științifice din străinătate recunoscute – 8
- Articole categoria B/B+/C – 23/1/3
- Articole în culegeri științifice naționale/internaționale – 4/8
- Articole în materiale ale conferințelor științifice – 63
- Teze ale conferințelor științifice – 71

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

- Brevete de invenții – 5
- Cerere de brevet European – 1
- Patent în SUA - 1
- materiale la saloanele de invenție (medalii, diplome, prezentări) - diplome de excelență – 3, Grant Prix - 1, medalie de aur – 25, medalie de argint – 8
- acte de implementare – 14
- teze de doctorat / postdoctorat susținute – 7 (2 teze de doctor habilitat, 5 teze de doctor)

Rezultatele obținute au o valoare socio-economică sporită, dat fiind faptul că țin de păstrarea, salvagardarea patrimoniului cinegetic al Republicii Moldova. Acestea sunt legate de asanarea animalelor sălbatice și de casă de la multiple infecții bacteriene, micotice și virotice etc. Materializarea lor s-a efectuat prin includerea în hrana animalelor și a albinelor a compușilor ce inhibă microfloră patogenă. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute este argumentată prin cele 30 de acte de implementare a lor și a trei contracte de prestare a serviciilor. De asemenea rezultatele sunt valorificate prin 5 Brevete de invenție și un patent SUA „Molybdenum-based feed supplement for bees”.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Cota parte a tinerilor din proiect este de 33%. Tinerii cercetători care au participat la realizarea proiectului au obținut rezultate remarcabile, așa încât 5 dintre ei au susținut cu succes tezele de doctor, iar 2 - tezele de doctor habilitat; toate tezele fiind confirmate de ANACEC.

Punctajul mediu acordat: 29,0

Concluzii, recomandări

Datele obținute sunt veridice, sunt prelucrate matematic și verificate în condițiile faunei și cinegeticii în spațiul forestier și de câmpie a Republicii Moldova. Tot ce s-a realizat în cadrul Proiectului dat are o mare importanță și pentru salvagardarea animalelor și păsărilor nu numai în Moldova dar și în tot spațiul UE și în lume.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Raport aprobat

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva Gudumac

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc